

INLEIDING

Welkom op deze viering op de vierde zondag na Kerstmis:
Epifanie, de tijd waarop we verhalen horen hoe aan het licht komt wie Jezus is.

In de familie Glorius – en dan bedoel ik mijn ooms en tantes -
ging een bijzonder verhaal over mijn vader.

Toen mijn vader ongeveer 5 jaar oud was,
kwam meneer Pastoor een keer op visite.
"Zo, zo, Jantje," vroeg hij: "en wat wil jij later worden?"

Waarschijnlijk hoopte meneer Pastoor dat mijn vader zou zeggen
dat hij later óók meneer pastoor wilde worden, of missionaris of pater.
In een goed Rooms Katholiek gezin met 9 kinderen
moest er toch minstens één tussen zitten met een religieuze roeping!

Helaas voor Meneer Pastoor – en misschien ook voor de RK Kerk -
maar bij de Gloriusen was dat niet het geval!

Op de vraag wat hij later wilde worden zei mijn vader
zonder ook maar één moment nadenken en zéér beslist:
"Ik word later bakker!"

En ook al was er verder geen enkele bakker in de familie,
na de lagere school werd mijn vader inderdaad bakkersleerling
en op zijn 25ste had hij alle diploma's voor brood, banket, patisserie
en detailhandel op zak
om samen met mijn moeder een eigen zaak te beginnen.
Mijn moeder moest daarvoor overigens een mooie baan als secretaresse op een
kantoor opgeven.
Zo ging dat in die tijd...
Ze zei altijd dat ze er geen spijt van had, maar zei er wel bij
"maar als ik het mocht overdoen..."

Sommige mensen weten van kinds af aan al wat ze later willen worden,
maar meestal gaat de beroepskeuze via veel omwegen,
wisselen van opleiding of baan, uitproberen, mislukken, opnieuw beginnen
en uiteindelijk vinden wat bij je past.

Vandaag lezen we over de roeping van twee keer twee broers
alle vier vissers,
die zonder ook maar één moment nadenken en zéér beslist
hun netten en hun vader in de steek laten om Jezus te volgen.
Het is in zekere zin ook het verhaal van de roeping van Jezus
en de roeping van ons allen.

Maar laten we eerst wat momenten stil zijn....

GEBED

Gij wacht op ons
totdat wij open gaan voor U.

Wij wachten op Uw Woord
dat ons ontvankelijk maakt.

Stem ons af op Uw stem
op Uw stilte
waarin wij Uw zwijgende Woord
in onszelf gewaarworden.

LEZINGEN

Jesaja 49: 1 - 7

Psalm 139

Mattheus 4: 12 - 22

OVERWEGING

Het verhaal dat we zojuist uit het Mattheus evangelie hebben gelezen,
begint met Johannes.

Het is maar een bijzinnetje:

"Toen Jezus hoorde dat Johannes gevangen was genomen..."

Daar staat méér dan je zo op het eerste oog zou denken.

Johannes had grote invloed op Jezus.

In het boek "De Zeloot" beweert Reza Aslan dat Johannes de grote leermeester
en het grote voorbeeld voor Jezus was.

Hij beweert dat Johannes aanvankelijk veel groter en belangrijker was dan Jezus.
Volgens Aslan zouden grote stukken uit de Bergrede en het Onze Vader niet van
Jezus, maar van Johannes komen.

Of dat waar is weet ik niet,
maar dat Johannes en Jezus een bijzondere band met elkaar hebben
lezen we in alle vier de evangeliën.

Johannes zegt heel bijzondere dingen over Jezus
én vanuit de gevangenis blijft Johannes naar Jezus blijft informeren.

Het is Johannes die de Geest van God als een duif op Jezus ziet neerdalen.
Johannes ziet en weet wat de roeping van Jezus is.

Dat moet voor de jonge Jezus een grote steun in de rug geweest zijn.

De gevangenneming van Johannes maakt dan ook grote indruk op Jezus:
voor hem hét moment om in actie te komen..

Waar Jezus in de lezing van vorige week, op de bruiloft van Kana,
nog zei dat "zijn tijd nog niet gekomen" was,
vormt de gevangenneming van Johannes kennelijk genoeg aanleiding
om wel tot actie komen.

Jezus verhuisd van Nazareth naar Kafarnaüm
en kan zijn mond niet meer houden.

"Kom tot inkeer," zei hij, vanaf dat moment, "want het Koninkrijk is nabij."

Een oproep die Johannes aan de Jordaan ook deed,
maar bij Jezus klinkt ze misschien wel luider en radicaler.

En hij bindt metgezellen aan zich:

Simon en diens broer Andreas en de broers Jacobus en Johannes.

De vier mannen nemen onmiddellijk een besluit
en laten het werk waarmee ze bezig waren én hun eigen vader in de steek.
Een héél radicaal besluit!

II

Stel dat dit verhaal dit weekend in de krant zou staan,
dan zou je er heel goed een verhaal over radicalisering in kunnen lezen.

Lees voor Johannes een fundamentalistische leraar
met een grote aanhang en veel invloed,
Lees voor Jezus een fanatieke strijder die een nieuwe staat
- een Koninkrijk - wil vestigen,
en die in no time jonge mannen ronselt om met hem mee te doen.
Je zou de poppen aan het dansen hebben!

Maar het verhaal staat niet in de krant,
we lezen het in de Bijbel.

Jezus is wars van alle geweld en onrecht.
Hij is geen jihad-strijder die te vuur en te zwaard God's Koninkrijk wil stichten!

Jezus is radicaal, dat zeker, maar anders.
Zijn radicaliteit is gestoeld op God, die liefde is, trouw en rechtvaardig.
Om dat te begrijpen gaan we naar Jesaja.

III

De tekst uit de eerste lezing wordt gezien als een voorafspiegeling van de
Messias die komen gaat.

De Enige zegt over hem:

*"Dat je mijn dienaar bent om de stammen van Jakob op te richten
en de overlevenden van Israël terug te brengen,
dat is nog maar het begin.*

Ik zal je maken tot een licht voor alle volken."

In Jezus worden deze woorden waar.

Hier wordt verwoord wat de roeping van Jezus is.

"de redding (...) die tot de einden der aarde reikt."

Jesaja gebruikt een prachtig beeld
om de unieke relatie tussen de Enige en Jezus de Messias te verwoorden:

*"Al in de moederschoot heeft de Enige geroepen,
nog voor ze mij baarde noemde hij mijn naam."
en "die mij al in de moederschoot gevormd heeft tot zijn dienaar."*

Jezus is door en door verweven met de scheppende kracht van God.
Er zit vertrouwelijkheid, nabijheid, zekerheid in die relatie en verder niets.

Vanuit dat vertrouwen kan Jezus zijn radicale weg gaan.
Hij stroomt over van liefde voor God en mensen.

Op sommigen werkt dat aanstekelijk.
De vier jonge mannen die aan het vissen waren,
worden door Jezus geraakt, zodra ze zijn "Volg mij" horen.
Er zit niets tussen de stem van Jezus en hun reageren,
geen twijfel, geen vragen, geen mitsen en maren.
Radicaal volgen laten ze alles in de steek en volgen Hem.
Het is een God's wonder.

III

Een vergelijkbaar beeld als in Jesaja lezen we in psalm 139.

*"U was het die mijn nieren vormde,
die mij weefde in de buik van mijn moeder."
en*

*"Toen ik in het verborgene gemaakt werd,
kunstig geweven in de schoot van de aarde,
was mijn wezen voor u geen geheim."*

Hier gaat het niet alleen om de Messias, maar om ieder mens!
Over ons.

Wij zijn allemaal gemaakt door God
en gekend door God vanaf de moederschoot.

En die schepping van ons is een voortgaand proces
dat niet ophield bij onze geboorte,
maar dat doorgaat in het hier en nu.
Ik geloof dat God ons bij iedere ademhaling opnieuw schept
en bij iedere hartslag tegen ons zegt:
"Leef! Leef! Leef!"

Psalm 139 staat bol van beelden hoe God ons ziet en bij ons aanwezig is.

Zo'n alziende God werd in het verleden maar al te vaak negatief gebruikt,
"Pas maar op:

God ziet alles, ook dat wat je stiekem doet,
ook dat waar je je voor moet schamen,
God ziet alles: al je zonden en al je fouten."

Voor veel kinderen is dat een last geweest, soms zelfs een trauma.

Velen hebben het beeld van de boze God lang met zich megedragen.
Anderen hebben met de nodige moeite deze boze God van zich af kunnen
schudden.

Al zijn er misschien ook mensen die er eigenlijk ooit last van hebben gehad.

In psalm 139 is totaal geen sprake van een boze, bestraffende God.
De psalm ademt genegen en betrokkenheid uit.
Er spreekt vertrouwelijkheid uit, nabijheid, zekerheid.

Zo beschouwd zit er niets tussen God en ons,
behalve onze twijfels en vragen, onze mitsen en maren...
We zijn nu eenmaal mensen!

Maar we zijn wel mensen die mogen groeien in het vertrouwen in God je kent,
dat God bij je is, dat je mag zijn wie je bent,
dat je mag je worden zoals je bedoeld bent,
in liefde voor God en voor de ander.

Vandaag klinkt de oproep om radicaal jezelf te zijn!
De vraag is: Wil je dat? Kun je dat? Durf je dat?

VOORBEDEN

Enige,

Wij bidden voor allen die op zoek zijn naar hun identiteit,
jongeren die twijfelen over welke opleiding ze gaan volgen,
jongens en meisjes die worstelen met hun seksuele identiteit,
mensen die voelen dat ze niet meer zichzelf kunnen zijn
in hun werk of hun relatie.

Dat er helderheid komt voor hen allen.

Wij bidden voor mensen die gediscrimineerd worden
om wie ze zijn, om wat ze doen, om wat ze zeggen, om wat ze geloven.
Mensen die moeten vluchten uit hun land
omdat ze daar niet zichzelf kunnen zijn.
Om kracht, moed en veiligheid voor hen allen.

Wij bidden voor mensen die zichzelf langzaam verliezen
in een proces van dementie,
of door een psychiatrische aandoening.
Dat zij steun en liefdevolle begeleiding krijgen.

Wij bidden voor allen die zich geroepen weten
om Jezus na te volgen
in liefde voor God en voor elkaar.
Dat wij zulke mensen zijn.

Zingen:

“Gij die het sprakeloze bidden hoort.”

SLOTWOORD EN ZEGEN

Jezelf zijn,
jezelf worden,
je roeping volgen,
in vertrouwen dat God met je is.

Vanaf deze lezenaar, met de bijbel vlak naast je,
is het makkelijk praten!
Maar de praktijk is weerbarstig!

In het gewone, dagelijkse leven
liggen twijfel en onzekerheid op de loer,
raak je gefrustreerd, verward, teleurgesteld
omdat het steeds maar mondjesmaat lukt
om te zijn wie je wilt zijn
om te zijn wie je bent.

Babs Gons schreef daar een mooi gedicht over,
ik las het in Trouw
en het heet "Precies Goed"

*Soms wil je gewoon je hoofd op de aarde leggen,
je vuist naar de hemel heffen,
de tranen laten komen en zeggen:
het is zeker omdat ik zwart, wit, vrouw,
dik, dun, te groot, te klein,
te lief, onaardig,
omdat ik lelijk, eerlijk,
direct, poëtisch, welbespraakt,
te zichtbaar, onzichtbaar,
kwetsbaar,
arm, trots en confronterend ben?
Daarom zeker!*

*En dat de aarde je dan met haar zachte handen
heel voorzichtig omhoogduwt,
je op de wang kust en fluistert:
het is omdat je zo ontzettend mens bent.
Niet te veel, niet te weinig, gewoon genoeg mens.
Net zo mens als andere mensen.
Precies goed.*

Niet teveel mens, want dan worden we arrogant en egoïstisch,
niet te weinig mens, want dan worden we onzeker of onverschillig,
maar gewoon genoeg mens!

Dat die Lieve God ons daartoe mag zegenen!